

5. Prekročiť hranice (pre dospelých)

Prekročiť hranice, podužať sa na veci „nemožné“

Pred človekom sa často objavia výzvy a ponuky, ktoré sa zdajú nemožné, neuskutočniteľné. Často sa aj usilujeme, ale zdá sa nám, že niektoré hranice nevieme prekročiť. Nuž pozrime sa v tejto duchovnej obnove trochu zblížša na to, či existujú pre kresťana „nemožné“, neuskutočniteľné úlohy. Inšpiráciou na pozadí sú nám naši bratia saleziáni v ťažkých rokoch, keď sa rozbil ich svet a oni stáli pred veľmi ťažkou, priam nemožnou úlohou: žiť a odovzdať charizmu v úplne improvizovaných podmienkach. V prvom rade sa pozrime na to, čo je vlastne hlavnou a hybnou silou toho, či splníme akúkoľvek úlohu, ktorú nám dáva Boh.

Čo nás paralyzuje pri plnení Božích úloh

Keď anjel rozpráva s Máriou, ktorá prijala nie ľahký Boží plán s jej životom, uisťuje ju slovami: *Bohu nič nie je nemožné.* (Lk 1,37) Tento verš je síce veľmi jasné posolstvo, ale pri jeho aplikácii na náš život si potrebujeme povedať ešte pár dôležitých vecí, lebo inak môže prísť k veľmi trpkým omylom.

V prvom rade nesmieme podľahnúť predstave, že keď sme spojení s Bohom a v priateľstve s ním, tak bude (mal by) robiť podľa našich predstáv. Zdá sa to jednoduché, ale v praxi to nie je ľahké, ba niekedy ani v teórii. Môžeme sa dopyčuť aj o takých spoločensťvách, ktoré začali prehlasovať, že uzdravovanie je len záležitosťou sily našej viery, že vlastne Boh chce všetkých uzdraviť, to len my máme slabú vieru. Niektorí dokonca tvrdia, že všetci chorí majú vlastne nárok na uzdravenie.

Znie to naozaj lákavo a vyzerá to priam evanjeliovo, ale zabúda sa tu na jednu dôležitú vec: Uzdravovanie, aj to v Ježišovom mene alebo v sile viery, to nie je technika, ani posvätná technika, uzdravenie nezávisí len od dispozície, ktorou je sila „našej“ viery, ale od Božej vôle, od Božej slobody, v ktorej on koná. Preto ani neexistuje nárok na uzdravenie, existuje len prosba a odovzdanie sa Bohu a jeho vôle.

Okrem uzdravenia nám však Boh dáva svoje dary, ktoré sa stávajú aj našimi úlohami. Krásne nám o tom hovorí sv. Matúš v **podobensťve o talentoch**. Nebudeme ho rozoberať do podrobností, všimnime si však, čo bolo rozhodujúce pre to, aby sluhovia naplnili Pánov zámer. Nebolo to množstvo darov a s ním spojené veľké množstvo práce a zodpovednosti. Vysvetlenie, ktoré sa objaví pri zlyhaní tretieho sluha, objasňuje všetko: nejde o to, kto má aké veľké úlohy, ide o to, kto má aký **postoj k Pánovi**, ktorý ho obdaroval. Tretí sluha bol

paralyzovaný svojím pohľadom na Pána. Preto sa nepozerať na množstvo darov a množstvo práce, to nie je dôležité, z odpovede tretiemu sluhovi sa dá vyrozumieť, že keby ten sluha s piatimi talentami priniesol iba jeden navyše, mohlo by to stačiť. Musíme sa dopracovať k tomu, že v Božom kráľovstve sa nerobí na výkon. Preto neumiestňujeme našu neschopnosť do toho, čo všetko sme dostali a čo všetko máme stihnúť a urobiť. Sústreďme sa na vzťah k Pánovi. Lebo ak nám Lukáš píše, že Bohu nič nie je nemožné, tak z tohto Matúšovho podobenstva by sme mohli povedať: Kto má zlú predstavu o Bohu, pre toho je všetko ťažké a nemožné. Kto neuveril, že Boh je láska, ten neurobí nič. Ten tretí sluha je novozákonnou paralelou prvého hriechu: aj tam bola Eva zvedená tým, že jej diabol naštrbil obraz o Bohu – Boh sa vás bojí, Boh vám niečo zatajil, nemyslí to s vami dobre. Tu, v tomto texte ani nemáme naznačené, odkiaľ sluha nadobudol túto predstavu. Či azda z toho, že sa porovnával s tými, čo dostali viac? Možno.

Toto poznanie by nás malo nutne posunúť od toho, aby sme neoznačovali Božie úlohy za nemožné vzhľadom na naše schopnosti, ale aby sme všetko riešili v tom, čo je najrozhodujúcejšie: náš vzťah k Bohu, či veríme, že Boh je láska, že nás miluje. Ak budeme mať tento vzťah, potom budeme pokojne pracovať, s jedným, tromi či piatimi talentami, potom povieme Bohu áno na všetko.

Treba však ešte spomenúť jedno dôležité rozlíšenie, totiž medzi vytrvalosťou a nerozumnou tvrdohlavosťou. Nie zriedka sa totiž stáva, že tvrdohlavo a naivne nahrádzame triezvy úsudok a spoločné hľadanie v poslušnosti riešeniami, ktoré sa opierajú o frázu: *treba len mať väčšiu vieru a pôjde to*. Viera neslúži na pretláčanie sa s Bohom. Vo viere vieme, že Boh je zvrchovaný Pán nad naším životom a nad všetkými okolnosťami života, ktoré on dopúšťa. Vo svojej zvrchovanej slobode sa vie milostivo prejavíť aj v situáciách, ktoré sa zdajú nemožné. Robí to však zvrchovane a slobodne. A ak sme niekedy videli, že svätí ľudia išli vpred v sile viery, nezabúdajme, že podstatou ich svätosti bol vzťah k Bohu. Ale aj oni museli veľakrát upustiť od svojich plánov a pokorne sa pobrať inou cestou. Preto nezabúdajme, že riešením toho, čo sa nám zdá „nemožné“ môže byť aj pokorné prehodnotenie našich postojov. Krásne o tom píše pápež František v **Evangelii gaudium**:

Problémom nie je vždy nadbytok činnosti, ale skôr činnosť žitá nesprávne, bez adekvátnych motivácií, bez duchovnosti, ktorá aktivitu preniká a robí ju želateľnou. Z toho potom vyplýva, že povinnosti nás unavujú viac, než je odôvodnené, ba niekedy z nich priam ochorieme. Nie je to pokojná námaha, ale práca plná napätia; ťaživá, neuspokojivá a v konečnom dôsledku neprijatá. Táto pastoračná apatia môže mať rozličné príčiny. Niektorí do nej upadnú, pretože sa púšťajú do neuskutočniteľných projektov a nežijú ochotne to, čo by pokojne mohli robiť. Iní preto, že nechcú prijať zložitý vývoj procesov a chcú by, aby im všetko spadlo hotové z neba. Ďalší preto, že sa naviažu na určité projekty alebo na sny o úspechu, ktoré si vysnívali vo svojej márnivosti. Zasa iní preto, že stratili reálny kontakt s ľuďmi v odosobnenej pastorácii, v ktorej venujú väčšiu pozornosť organizácii než osobám, takže ich viac zaujíma „itinerár cesty“ než samotná cesta. Ďalší upadajú do apatie, pretože nedokážu čakať: chcú by vládnuť nad rytmom života. Každodenné napätie z túžby dosiahnuť okamžité výsledky spôsobuje, že tí, čo

pracujú v pastorácii, ťažko prijímajú akékoľvek protirečenie, možné zlyhanie, kritiku, kríž. (EG 82) Na inom mieste zase poznamenáva: *Nežiada sa od nás, aby sme boli bezchybní, ale aby sme sa stále snažili rásť; aby sme žili s hlbokou túžbou napredovať po ceste evanjelia a nenechali naše ruky ochabnúť.* (EG 151)

Ako Boh pomáha uskutočniť to, čo sa zdá nemožné

Pred neuskutočiteľnou sa ocitol aj malý Janko Bosco vo svojom prvom sne. Tajomný muž mal na neho veľké požiadavky, chcel aby sa postavil na čelo chlapcov, aby si ich získal a aby im vysvetľoval. Don Bosco píše: *Zmätený a prestrašený som sa vyhováral, že som len úbohý chlapec bez vedomostí (...) Žiadate odo mňa nemožné veci.* Tajomná postava, podľa všetkého Ježiš Dobrý pastier, ponúka malému Jankovi cestu: dám ti Učiteľku. Nieкто by si mohol povedať: také zvláštne riešenie. Čo nás však môže prekvapiť a milo obohatiť je skutočnosť, že už v knihe proroka Izaiáša nám Boh hovorí niečo veľmi podobné. Čítajme pozorne:

Toto hovorí Pán, Boh, Svätý Izraela: „Sionský ľud, čo bývaš v Jeruzaleme, ty nebudeš plakať ustavične. On sa iste zmiluje nad tebou, keď budeš volať o pomoc; odpovie ti hneď, len čo počuje tvoje volanie. Pán vám dá chlieb úzkosti a vodu súženia; no tvoj učiteľ sa už skrývať nebude, tvoje oči uvidia svojho učiteľa. A ak sa odchýlite napravo alebo naľavo, tvoje uši budú počuť za sebou hlas: „Toto je cesta, kráčajte po nej!“ Iz 30,19-21

Tento text, podobne ako aj rozprava nášho otca dona Bosca nám jasne poukazujú na to, že Božie odpovede na naše modlitby a otázky nie sú nejakou čarovnou paličkou, ale ponuka učiť sa a v Božej škole nachádzať cestu na prekonanie toho, čo sa nám zdá ako niečo nemožné. Boh má riešenie všetkých problémov našej cesty, má hlas, ktorý nám povie: *Toto je cesta, kráčaj po nej.* A keď sa pozrieme lepšie do toho biblického textu, môžeme sa spýtať: A chýbali Jankovi Boscovi niekedy *chlieb úzkosti a voda súženia*? Ako vieme, týmto bola jeho cesta naplnená. Máriu si zobral za matku a učiteľku, a čo sa mu ako chlapcovi zdalo nemožné, to krátko pred smrťou v Ríme videl ako uskutočnené.

Zamyslime sa teda, či náš náboženský život neberieme ako nejaké očakávanie zázrakov, ktoré príde zhora a bezbolestne vyliečia naše problémy a ťažkosti, zatiaľ čo Pán prichádza ako učiteľ a hovorí, že na našej náročnej ceste životom nám bude radiť, keby sme mali stratiť správnu cestu. Nuž a potom uvažujem o tom, akí sme pozorní žiaci v tej Božej škole. Keď nás Boh bude učiť skrze Máriu, nič nám nebude nemožné.

Ak niečo nevieš preskočiť, tak to obíd'

Poslednú časť našich podnetov budeme venovať kreativite alebo tvorivosti. Život zaiste pozostáva aj z pevných a dlhodobých línií, to zase nechceme popierať. No na druhej strane vieme, že jeho extrémom je strnulosť, neschopnosť prispôbiť sa novým okolnostiam, nepružnosť. Extrémom tvorivosti je zase totálna nesystémovosť, následná neistota,

nespoľahlivosť. Spomíname to len preto, aby každému bolo jasné, že aj keď ideme teraz hovoriť o tvorivosti, nechceme tým popierať druhý dôležitý ľudský rozmer. Vec sa však má tak, že väčšina kresťanov má skôr sklon k šablónovitosti, preto je téma tvorivosti veľmi aktuálna.

Často nám chýba tvorivosť a odvaha v našom duchovnom živote. Zápasíme, ale často nie rozumne. Namáhame sa, ale nie tvorivo. Aj v tejto oblasti nech nás povzbudí táto malá [zbierka pápežových myšlienok](#) na tému tvorivosti.

(<http://www.creativformazione.it/News/CREATIVITA--EPIFANIA-DELLO-SPIRITO-NELLUMANO.aspx>)

Tvorivosť – je to božské slovo, ak je aj ľudské, je to preto, že je darom Božím. Je obsiahnuté v príkaze, ktorý dal Boh Adamovi: choď a podmaň si zem. (Caserta, Odpovede na otázky kňazov, 26. júla 2014). Tvorivosť hľadá spôsob, ako hlásať evanjelium. Nie je to len zmena vecí, pochádza od Ducha a vykonáva sa modlitbou a robí sa rozhovorom s veriacimi, s ľuďmi. (Príhovor k rímskemu duchovenstvu, 16. septembra 2013) Boh je tvorivý, nie je uzavretý, a preto nikdy nie je strnulý.“ Náš Boh je Bohom prekvapení, zázrakov, ako to pápež František rád často opakuje, a byť mu verný spočíva práve v tvorivosti. Byť tvorivý preto znamená vyjadriť v prvom rade našu vernosť Božiemu plánu, jeho snu, ktorý má pre človeka, je to vernosť poslaniu Cirkvi vo svete. *Ak chcete byť verní, kreatívni, musíte vedieť, ako sa zmeniť. Vedieť, ako sa zmeniť. A prečo sa musím zmeniť? Je to preto, aby som sa prispôbil okolnostiam, za ktorých musím hlásať evanjelium* (Príhovor účastníkom Medzinárodného kongresu o katechéze, 27. septembra 2013).

Prosme si o odvážnu tvorivosť, ktorá neznamena uľahčovať si život, ale uľahčovať cestu evanjeliu do srdc ľudí. To bola cesta saleziánov v zmenených podmienkach. Aj nám sa mení svet pred očami. Určite je tu čas, aby sme sa hlbšie začali modliť slová: Príď Duchu Svätý tvorivý...

- Zdá sa ti v tvojom živote (ešte aj teraz!) niečo nemožné?
Ak áno, vráť sa a čítaj znova! ☺
- V čom by si mohol lepšie prežívať svoju činnosť?
- Vstúpil si do školy alebo čakáš na zázraky?
- Kde chýba tvorivosť – tebe osobne, nášmu spoločenstvu?